

De algemene commissie voor Wonen en Rijksdienst heeft enkele vragen en opmerkingen over de brief van de Minister voor Wonen en Rijksdienst betreffende de Vaststelling van de geactualiseerde Masterplannen kantoorhuisvesting.

De voorzitter van de commissie,
Geurts

De griffier van de commissie,
Van der Leeden

1. Inbreng VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben naar aanleiding van vragen tijdens het algemeen overleg Rijksdienst van 11 februari 2016 per brief van 4 maart 2016 aanvullende informatie verstrekt over de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de regio, berekend vanaf 2013.

Deze cijfers geven een scherpere daling van de werkgelegenheid in diverse regio's weer dan op basis van het basisjaar 2015 was berekend. U schrijft dat de forse daling in de cijfers voor de werkgelegenheid in Groningen per 2020 te wijten is aan een tijdelijke impuls aan rijkswerkgelegenheid voorafgaande aan 2020. De leden van de VVD-fractie horen graag van u wanneer deze impuls aan werkgelegenheid is gestart, wat de reden was van deze impuls en waarom en wanneer deze impuls stopt. Naast de al eerder door u in het algemeen overleg van 11 februari 2016 genoemde provincies blijkt ook de werkgelegenheid in Flevoland fors lager te liggen bij hantering van 2013 als basisjaar. De leden van de VVD-fractie horen graag van u wat aan dit verschil ten grondslag heeft gelegen.

Ten slotte hebben de leden van de VVD-fractie nog vragen over signalen die zij uit de regio hebben ontvangen over aankoop en verkoop van gronden en gebouwen tussen rijksoverheid en lokale overheden. Deze leden bereiken signalen dat prijzen voor aankoop door het Rijksvastgoedbedrijf op een andere manier worden berekend dan wanneer kantoorpanden door het Rijksvastgoedbedrijf aan lagere overheden worden verkocht. De leden van de VVD-fractie horen graag van u of dit klopt. En zo ja, waarom daar een verschil tussen zit.

Verder zouden ook andere criteria gelden bij aan- dan wel verkoop van gronden. Verkoop van gronden aan lagere overheden blijkt «as is» te gebeuren, terwijl bij verkoop van gronden door lagere overheden aan het Rijk de gronden schoon dienen te worden opgeleverd. Herkent u dit en zo ja, kan u dit toelichten?

2. Inbreng PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben kennis genomen van de noodzaak bij u om nog voor een nog in te plannen algemeen overleg Krimp de uitvoering van de geactualiseerde masterplannen kantoorhuisvesting ter hand te moeten nemen. Deze leden maken graag gebruik van de mogelijkheid om u nog enkele vragen te stellen over de gevolgen van de masterplannen kantoorhuisvesting.

Allereerst hechten de leden van de PvdA-fractie er aan dat u zich in de plannen voor de kantoorhuisvesting van rijksdiensten rekenschap geeft van de motie De Vries c.s. (31 490, nr.126) om de werkgelegenheids-effecten van reorganisaties voor de provincies Friesland, Drenthe, Zeeland en Limburg niet bovengemiddeld te laten zijn. Daarvoor hechten deze leden aan cijfers die de volledige regeerperiode van deze regering beslaan. Kunt u toezeggen dat deze gegevens in de toekomst altijd op deze manier aangeboden worden?

Het kabinet neemt de effecten van de reorganisatie van de Nationale Politie niet mee in de cijfers over de werkgelegenheid bij het Rijk, omdat sommige regio's meerdere provincies beslaan. De leden van de PvdA-fractie lezen echter in de bijlage over regionale werkgelegenheids-cijfers per sector wel een uitsplitsing van de werkgelegenheid bij de politie per provincie. Daarom vragen deze leden naar de waarde van deze tabel en waarom deze gegevens niet meegenomen kunnen worden in de geaggregeerde cijfers. Hoe zouden de meest recente cijfers uitvallen als deze tabel wel opgenomen wordt?

De leden van de PvdA-fractie constateren dat het kritische gesprek met de burgemeester van Leeuwarden over de werkgelegenheid bij het Centraal Justitieel Incassobureau tot relevante aanpassingen heeft geleid. Daarom

vragen deze leden zich af hoe solide uw cijfers zijn en of u openstaat voor visies van andere regionale bestuurders die kritisch meerekenen.

Uit de cijfers van de ontwikkeling van de werkgelegenheid blijkt een forse daling van de werkgelegenheid bij de rijksoverheid in Groningen. Deze provincie valt buiten de motie De Vries, maar kent wel een tweetal krimpgebieden. De leden van de PvdA-fractie lezen dat de verklaring ligt in tijdelijke werkgelegenheid, die tussen 2015 en 2020 beëindigd wordt. Graag ontvangen deze leden meer informatie over deze tijdelijke werkgelegenheid.

De effecten van de reorganisatie voor de provincie Limburg zijn over de volledige periode bovengemiddeld en ook in de periode 2015–2020 zakt het niet onder het gemiddelde. Dat vinden de leden van de PvdA-fractie zorgelijk, daarom vragen deze leden u welke keuzes zijn gemaakt om de werkgelegenheidseffecten voor de provincie Limburg te beperken.

Meer in het algemeen vragen de leden van der PvdA-fractie wat u nog verwacht te doen aan de bovengemiddelde effecten, die de provincies Limburg en Friesland nu nog treffen terwijl u geen reden tot aanpassing ziet.

De leden van de PvdA-fractie constateren dat er nog reorganisaties voorbereid of uitgewerkt worden bij in ieder geval het justitieel apparaat, de Belastingdienst en de Dienst Justitiële Inrichtingen. Het is niet zeker of en hoe deze nog in deze regeringsperiode tot definitieve besluiten leiden, maar deze leden vragen u hoe in het uitwerken van voorstellen uitvoering wordt gegeven aan de motie De Vries c.s.

De leden van de PvdA-fractie zien uit naar de beantwoording van hun vragen.

3. Inbreng SP-fractie

De leden van de SP-fractie lezen dat er in de provincies Groningen en Gelderland een daling van resp. 12,5% en 9,4% aan werkgelegenheid te verwachten valt in 2020 ten opzichte van 2015. In uw brief wordt het effect op Groningen geduid doordat een omvangrijk tijdelijk programma in de stad Groningen in de cijfers is meegenomen. Dit programma eindigt voor 2020. Deze toelichting nuanceert volgens de brief het beeld bij de forse daling van de rijkswerkgelegenheid in 2020 in de provincie Groningen. Hoewel het verschil hierdoor verklaarbaar is, relativeert het echter allerminst. Het betekent immers een verlies van werkgelegenheid in een provincie waar al meerdere grote problemen spelen. De leden van de SP-fractie vragen daarom om voldoende aandacht voor dit verlies van werkgelegenheid. Tevens vragen deze leden bij toekomstige projecten van de rijksoverheid buiten de grenzen van de Randstad te kijken en ook deze provincies in ogenschouw te nemen.

Hoewel het centraliseren van overheidsdiensten op korte termijn een besparing kan opleveren zijn de leden van de SP-fractie daarvan niet overtuigd. De effecten van krimp brengen immers ook weer andere kosten met zich mee. Daarnaast is het goed voor de mensen die in deze provincies wonen dat er voldoende werkgelegenheid is, waar de overheid dus haar steentje aan bij kan dragen.

4. Inbreng CDA-fractie

De leden van de CDA fractie hebben kennis genomen van uw brief betreffende de vaststelling van de geactualiseerde Masterplannen kantoorhuisvesting (31 490, nr. 202). Deze hebben daarover nog enkele vragen.

De leden van de CDA-fractie constateren dat de werkgelegenheidseffecten toch groter zijn buiten de randstad dan in de randstad, en dat specifieke provincies door een samenloop van omstandigheden zwaarder getroffen

worden. Zeker in krimpgebieden is dit pijnlijk nu die gebieden al te kampen hebben met forse werkgelegenheidsproblemen. Graag vernemen deze leden hoe werkgelegenheidseffecten daar voorkomen kunnen worden.

De leden van de CDA-fractie zien dat bij verschillende reorganisaties bij de rijksoverheid specifieke gevolgen hebben, maar dat een overall-beeld moeilijk is aan te geven, evenmin is centrale sturing mogelijk. Daardoor kunnen de reorganisaties bij Defensie, de Nationale Politie, de Dienst Justitiële Inrichtingen, het Openbaar Ministerie en de Rechtspraak separaat verantwoord zijn, maar is samenhang bezien toch sprake teveel negatieve effecten in een bepaald gebied. Graag vernemen deze leden of en hoe aan deze problematiek het hoofd geboden kan worden.

De leden van de CDA-fractie vernemen graag of de verwachting leeft dat het inzicht in alle werkelijke kosten op pandniveau en een kostprijsmodel op basis van werkelijke kosten veel zal veranderen aan de Masterplannen. Is het wenselijk om na het verkrijgen van dat inzicht wederom tot een actualisatie over te gaan?

De leden van de CDA-fractie vinden dat de verwachte verkoopopbrengst een van de criteria moet zijn bij de beslissing over welke panden wel en niet af te stoten. Is dat altijd in beeld en welke rol speelt het vervolgens bij de integrale afweging van alle belangen? Daarbij vernemen deze leden ook graag of het denkbaar is dat andere belangen dan financiële (bijvoorbeeld de werkgelegenheid in een bepaald gebied, of de huisvesting van statushouders) zwaarder zouden kunnen wegen.

De leden van de CDA-fractie vragen op welke wijze u gevolg gaat geven op de recente adviezen van de Algemene Rekenkamer. Met name het advies om de actuele marktwaarde in beeld te brengen vanwege de grote afstootopgave, is een zeer relevant advies volgens deze leden.

De leden van de CDA-fractie delen van harte het advies van de Algemene Rekenkamer dat inzicht in alle kosten nodig is om transparant te kunnen zijn over de bijdrage van vastgoed aan maatschappelijke doelen en de financiële kosten en opbrengsten die daarmee samenhangen. Graag vernemen deze leden uw visie op die aanbeveling. Deze leden vinden dat helder moet zijn wie deze afweging kan maken en welke factoren bepalend zijn voor een gemaakte keuze. Deelt u dat standpunt?

De leden van de CDA-fractie hebben vernomen dat u in antwoord op de bevindingen van de Algemene Rekenkamer heeft gesteld u in overleg is met provincies en gemeenten over zaken die betrekking hebben op rijksvastgoed. Graag vernemen deze leden de voortgang van dat overleg en of ook de huisvesting van statushouders daarbij een rol speelt en zo ja, welke rol.

De leden van de CDA-fractie delen ook het standpunt van de Algemene Rekenkamer dat de informatie naar de Tweede Kamer beter kan zodat de Tweede Kamer een afweging maken over het rendement van de masterplannen en kan beoordelen of de uitvoering van de plannen volgens schema verloopt. Deze leden vernemen graag op welke wijze de Minister inhoud gaat geven aan deze conclusie.

5. Inbreng D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van het voornemen de geactualiseerde masterplannen kantoorhuisvesting vast te stellen. Deze leden beseffen dat het spanningsveld tussen een efficiëntere rijksdienst enerzijds, en de regionale werkgelegenheidseffecten anderzijds, niet gemakkelijk is. Zij hebben nog een aantal vragen die zij graag beantwoord zouden willen zien.

De leden van de D66-fractie merken uit de brief van 4 maart over de ontwikkeling rijkswerkgelegenheid op, dat voor de spreiding van de ontwikkeling van rijkswerkgelegenheid een betere balans gewenst zou zijn. Zo verdubbelt de werkgelegenheid in Zeeland, terwijl Groningen een

daling van meer dan 12% zal meemaken. Hoewel de provincie Groningen geen onderdeel uitmaakte van de motie De Vries c.s., vinden deze leden aandacht voor deze provincie toch gewenst. De daling van de werkgelegenheid ten opzichte van het landelijke gemiddelde is hier zelfs het sterkst. U geeft aan dat dit voor een deel komt door het effect van een omvangrijk tijdelijk programma, dat voor 2020 zal eindigen. Hoe groot is dit effect, precies? Hoe zien de rijkswerkgelegenheidscijfers van Groningen eruit als dit programma buiten beschouwing wordt gelaten? Daalt de rijkswerkgelegenheid in de periodes 2013–2020 en 2015–2020 dan nog steeds meer dan het landelijke gemiddelde?

De leden van de D66-fractie merken op, dat in de aandachtsprovincie Limburg de daling ten opzichte van het landelijke gemiddelde nog steeds fors is. Wat is uw opvatting hierover? Heeft u een visie hoe de daling van Limburg beperkt kan worden? En hoe zullen de cijfers van de Rechtspraak en regionale inzet van de Nationale politie de daling beïnvloeden?